

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА

АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Олігофренопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус вибіркового освітнього компонента "Теорія і методика адаптивної фізичної культури" підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою Корекційна психопедагогіка та логопедія.

Розробник: Гац Георгій Опанасович, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Ірина БРУШНЕВСЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____

Ірина КУЗАВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта / Педагогіка <u>Спеціальність</u> 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія <u>Освітній рівень: перший</u> (бакалаврський)	<u>Вибірковий</u>
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u>2</u> Семестр <u>3-ий</u>
ІНДЗ: -		Лекції <u>10 год.</u> Практичні <u>20 год.</u> Самостійна робота <u>110 год.</u> Консультації <u>10 год.</u>
Мова навчання		Форма контролю: <u>залік</u> <u>Українська</u>

II. Інформація про викладача

Гац Георгій Опанасович,

Вчене звання – кандидат педагогічних наук,

Науковий ступінь – доцент,

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0954800978, gats.georgiy@vnu.edu.ua

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента "Теорія і методика адаптивної фізичної культури" є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) денної форми навчання. Силабус укладено з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Вивчення освітнього компонента "Теорія і методика адаптивної фізичної культури" передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти відповідно до Стандарту вищої

освіти за спеціальністю 016 Спеціальні освіта, світових тенденцій та національного досвіду України, де передбачено різні форми організації освіти і соціалізації дітей.

У результаті вивчення запропонованого освітнього компонента здобувачі вищої освіти матимуть можливість ознайомитись з різними методами і засобами адаптивної фізичної культури; методикою навчання адаптивної фізичної культури.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення попередніх освітніх компонентів «Фізичне виховання», «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)», на яких базується вивчення ОК: розуміння термінології у сфері фізичної культури на рівні шкільної програми, основи медичних знань, основи анатомії та фізіології людини.

Постреквізити. (ОК, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного освітнього компонента): Основи медико-соціальної реабілітації; методика і техніка масажу; клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної, дихальної систем, опорно-рухового апарату, при неврологічних дисфункціях; преформовані фізичні чинники; механотерапія; основи ерготерапії та функціональне тренування; навчальна та виробничі практики.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є узагальнення специфічних теоретико-методичних закономірностей фізичного виховання неповноправних осіб, які розглядаються в структурі спортивно-педагогічних, психолого-педагогічних, соціальних та медико-біологічних дисциплін. Основними завданнями освітнього компонента “Теорія і методика адаптивного фізичного виховання” є:

- формування загальних та фахових компетентностей в розрізі предмету;
- створення у здобувачів освіти уявлення про адаптивне фізичне виховання дітей і дорослих, особливості рухової активності за умов різних нозологій;
- розкриття змісту основних наукових теорій, концепцій, положень, які використовуються в адаптивному фізичному вихованні;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з методами тестування рухових можливостей при психофізичних порушеннях;
- формування у здобувачів вищої освіти професійного світогляду, інтересу та пізнавальної активності до проблем адаптивного фізичного виховання.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування

отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					*Форма контролю - контрольна робота Бали
	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	
Змістовий модуль 1 Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання						
Тема 1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна. Історія адаптивного фізичного виховання.	14	2	2	10	-	ДС, ДБ / 10
Тема 2. Види адаптивної фізичної культури, їх характеристика.	18		2	15	1	ДС, ДБ / 10
Тема 3. Основні принципи адаптивного фізичного виховання. Законодавчі та організаційні основи адаптивного фізичного виховання в Україні.	18		2	15	1	ДС, ДБ / 10
Тема 4. Функції та засоби адаптивного фізичного виховання.	18		2	15	1	ДС, ДБ / 10
Тема 5. Методи та форми адаптивного фізичного виховання.	18		2	15	1	ДС, ДБ / 10
Тема 6. Медико-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.	14	2	2	10	-	ДС, ДБ / 10
Разом за змістовим модулем 1:	100	4	12	80	4	60
Змістовий модуль 2 Теоретико-методичні і практичні основи адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях						
Тема 7. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	10	2	2	5	1	ДС, ДБ / 10
Тема 8. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату.	10	2	2	5	1	ДС, ДБ / 10

Тема 9. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання дітей з порушенням інтелектуального розвитку	10	2	2	5	1	ДС, ДБ / 10
Тема 10. Соціалізації дітей за нозологіями засобами адаптивного фізичного. Форми організації адаптивної фізичної культури. виховання.	20	-	2	15	3	ДС, ДБ / 10
Разом за змістовим модулем 2:	50	6	8	30	6	40
Усього годин:	150	10	20	110	10	100

Примітки: 1/ Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

2 / Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів узгоджена з матеріалом лекційного та практичного курсів і передбачає опрацювання теоретичних і методичних основ адаптивної фізичної культури, а також підготовку комплексів загальнорозвивальних вправ з урахуванням відхилень у здоров’ї.

1. Адаптивна фізична культура, визначення поняття та характеристика.
2. Адаптивне фізичне виховання як вид адаптивної фізичної культури.
3. Мета та завдання адаптивного фізичного виховання.
4. Визначення понять адаптивної фізичної культури: адаптивне фізичне виховання, адаптивна реабілітація, адаптивна рухова рекреація, адаптивний спорт, креативні (художньо-музичні) тілесно-орієнтовані практики адаптивної фізичної культури, екстремальні види рухової активності.
5. Особливості реабілітаційної роботи з інвалідами в різні історичні періоди.
6. Становлення і розвиток фізичної культури і спорту інвалідів.
7. Паралімпійський рух як один з головних напрямів адаптивного спорту.
8. Спеціальні Олімпіади як напрям адаптивного спорту.
9. Дефлімпіади як напрям адаптивного спорту.
10. Державна політика України по відношенню до людей з функціональними обмеженнями.
11. Засоби розвитку рухових функцій.
12. Задачі викладача адаптивного фізичного виховання.
13. Робота з волонтерами.
14. Рекомендації по удосконаленню організації занять.
15. Методи контролю ефективності навчального процесу в адаптивному фізичному вихованні.
16. Використання загальних методів в адаптивному фізичному вихованні.
17. Використання різноманітних методів формування дії по етапам алгоритму.
18. Матеріально-технічне забезпечення загального і спеціального призначення.
19. Характеристика різних форм адаптивного фізичного виховання.
20. Задачі лікарсько-педагогічного контролю.
21. Особливості етапного, поточного і оперативного контролю. Основні причини травматизму.
22. Рекомендації по профілактиці травм і підвищенню безпеки занять.

23. Тестування при глухоті.
24. Особливості порушення зорового сприйняття.
25. Цілі, задачі і засоби фізичного виховання людей з дефектом зору.
26. Особливості методики проведення занять осіб з дефектом зору.
27. Адаптивне фізичне виховання при тяжких формах ДЦП.
29. Фактори, що призводять до вад інтелекту.
30. Комплекс вправ при вадах інтелекту.
31. Специфічні особливості фізичного виховання дітей з вадами інтелекту.
32. Особливості розвитку психомоторних вмінь і навиків у дітей в НРЦ та ІРЦ.
33. Цілі і задачі фізичного виховання дітей в НРЦ та ІРЦ. Засоби фізичного виховання дітей в НРЦ і ІРЦ.

6. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента "Теорія і методика адаптивної фізичної культури" здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента, відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0 до 100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, виконання ІНДЗ тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення (максимальна кількість балів за одне практичне заняття – 10), відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час виконання студентом контрольної роботи, підсумкового контролю.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття

(з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «[Кодексу академічної доброчесності](https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/) Волинського національного університету імені Лесі Українки» (URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрадянження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення (https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025_pozlozhennya_pro_dual_nu_osvitu_.pdf). Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчання здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: [file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у

неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ВОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для таких пропозицій: gats.georgiy@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Порядок проведення заліку.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У такому випадку залік проводиться у формі тестування (25 питань по 4 бала кожне. Якщо відповідь правильна, то ЗО отримує максимум 4 бала, частково правильна – в діапазоні від 3 балів – до 0 балів. Якщо серед варіантів відповідей здобувач вищої освіти обрав хоч одну хибну – отримує 0 балів).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним/педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання)

оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Таблиця 4

Критерії оцінювання навчальних досягнень		Правильність отриманих відповідей/бали		Повнота та логічність відповіді/бали		Наявність висновків та ілюстративних прикладів/бали		Презентація (тощо) /бали	
Рівень навчальних досягнень здобувача вищої освіти/загальна кількість балів	Відмінно/ 9-10 балів	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, творчо, вільно, самостійно викладає навчальний матеріал, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє оригінальність підходу до вирішення проблем (створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані, лаконічні висновки, узагальнення	3*/ 1**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	1**
	Дуже добре/ 7-8 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних завдань. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані висновки	2*/ 1**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	1**
	Добре/ 5-6 балів	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	2	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 1**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	1**
	Задовільно/ 3-4 бала	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології,	1	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал,	1	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 0,5**	<i>презентація оформлена в довірливій формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог</i>	0,5**

		дотримується академічної доброчесності		але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації				академічної доброчесності	
Достатньо/ 2 бала		під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної доброчесності	1	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та аргументації	0,5	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони носять формальний характер	0,25*/ 0,25**	презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів	0,25**
Незадовільно/ 1-0 бала		здобувач вищої освіти не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної доброчесності	0,25	здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити	0,25	висновки відсутні, здобувач вищої освіти не в змозі їх сформулювати	0,5*/ 0,25**	презентація відсутня або порушено вимоги академічної доброчесності	0,25**

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

На залік виносяться такі питання:

1. Адаптивне фізичне виховання як наука та навчальна дисципліна.
2. Історія адаптивного фізичного виховання.
3. Характеристика адаптивного фізичного виховання в Україні.

4. Види адаптивної фізичної культури.
5. Характеристика основних видів адаптивної фізичної культури.
6. Зв'язок адаптивного фізичного виховання з іншими науками та навчальними дисциплінами.
7. Мета адаптивної фізичної культури.
8. Зміст і завдання адаптивної фізичної культури.
9. Місце адаптивної фізичної культури у системі охорони здоров'я.
10. Основні принципи адаптивного фізичного виховання.
11. Закони і закономірності дидактики, які лежать в основі принципів адаптивної фізичної культури.
12. Соціальні принципи адаптивної фізичної культури.
13. Методичні принципи адаптивної фізичної культури.
14. Засоби адаптивної фізичної культури.
15. Класифікація засобів адаптивної фізичної культури.
16. Рекомендації та протипоказання до використання засобів адаптивної фізичної культури відповідно до завдань навчального матеріалу.
17. Законодавчі та організаційні основи адаптивного фізичного виховання.
18. Функції адаптивної фізичної культури.
19. Класифікація функцій адаптивної фізичної культури.
20. Функції адаптивного спорту.
21. Функції адаптивної рухової рекреації.
22. Функції фізичної реабілітації.
23. Методи адаптивного фізичного виховання.
24. Класифікація методів адаптивної фізичної культури.
25. Характеристика репродуктивного методу.
26. Характеристика проблемного методу.
27. Характеристика ігрового методу.
28. Форми адаптивної фізичної культури.
29. Класифікація форм адаптивної фізичної культури.
30. Характеристика організаційних форм адаптивної фізичної культури.
31. Зміст та характеристика уроку адаптивної фізичної культури.
32. Зміст та характеристика фізкультпауз.
33. Зміст та характеристики динамічних перерв.
34. Підходи до формування теорії і методики адаптивної фізичної культури.
35. Медико-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.
36. Види медико-педагогічного контролю в адаптивній фізичній культурі.
37. Завдання лікарсько-педагогічного контролю. Характеристика етапного контролю.
38. Характеристика поточного контролю та оперативного контролю в адаптивному фізичному вихованні.
39. Характеристика матеріально-технічного забезпечення адаптивної фізичної культури відповідно до нозологічних груп.
40. Часткові методики адаптивної фізичної культури.

41. Медико-фізіологічні і психологічні передумови побудови часткових методик адаптивної фізичної культури.
42. Рухова сфера дітей з порушеннями в розвитку.
43. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами зору.
44. Характеристика дітей з порушеннями зору.
45. Корекція і профілактика порушень зору.
46. Методика навчання плаванню молодших школярів з порушенням зору.
47. Тестування фізичної підготовленості дітей із вадами зору.
48. Методика та організація рухливих ігор з дітьми, які мають порушення зору.
49. Методика адаптивної фізичної культури дітей з порушеннями слуху.
50. Анатомо-фізіологічна характеристика порушень слуху.
51. Характеристика дітей з порушенням слуху. Причини стійких порушень слуху.
52. Методика активізації пізнавальної діяльності глухих дітей.
53. Тестування фізичної підготовленості дітей із вадами слуху.
54. Методика адаптивної фізичної культури дітей з вадами інтелектуального розвитку.
55. Поняття, причини і форми розумової відсталості.
56. Особливості фізичного розвитку і рухових здібностей дітей з вадами інтелекту.
57. Корекція основних порушень у дітей з розумовою відсталістю.
58. Додаткова фізкультурно-спортивна освіта дітей і молоді з легким ступенем розумової відсталості.
59. Методика адаптивної фізичної культури при дитячому церебральному паралічі.
60. Поняття про дитячий церебральний параліч (ДЦП): епідеміологія, класифікація, етіологія.
61. Мовні і психічні відхилення у дітей при дитячому церебральному паралічі.
62. Оцінка ефективності занять адаптивною фізичною культурою при ДЦП.
63. Адаптивне фізичне виховання в дошкільному віці.
64. Адаптивне фізичне виховання у шкільному віці.
65. Рухова реабілітація дітей з ДЦП.
66. Фізичні вправи і тренажерні пристрої для збільшення активних рухів у дітей з ДЦП.
67. Завдання та засоби адаптивного фізичного виховання при ураженнях спинного мозку.
68. Епілепсія. Причини інвалідності хворих.
69. Дії персоналу в разі виникнення приступу судом у хворого епілепсією.
70. Сучасний хоспіс з позицій адаптивної фізичної культури.
71. Керівництво організаційною і методичною роботою сфери оздоровчої фізичної культури і спорту інвалідів в Україні.
72. Профілактика травматизму в адаптивному фізичному вихованні.
73. Методичні особливості застосування фізичних вправ в молодшому і середньому шкільному віці (7–12 років).
74. Методичні особливості застосування фізичних вправ в старшому шкільному віці при вроджених аномаліях розвитку.
75. Рухливі ігри як засіб адаптивної фізкультури.
76. Особливості роботи з батьками дітей-інвалідів.
77. Основні закономірності розвитку фізичних здібностей адаптивного фізичного виховання.

78. Принципи розвитку фізичних здібностей адаптивного фізичного виховання.
79. Навчання рухових дій в адаптивній фізичній культурі.
80. Значення адаптивної фізичної культури у соціалізації людей з обмеженим станом здоров'я.
81. Особливості діяльності педагога адаптивного фізичного виховання.
82. Методичні помилки, що призводять до травматизму в адаптивному фізичному вихованні.
83. Рекомендації, показання та протипоказання до фізичних навантажень осіб з вадами здоров'я.
84. Управління процесом адаптивного фізичного виховання.
85. Застосування вправ корекційного спрямування для розслаблення м'язів і корекції дихання.
86. Методика проведення занять із розвитку загальної витривалості.
87. Значення гігієнічних чинників в адаптивній фізичній культурі.
88. Чинники зовнішнього середовища, що призводять до формування уроджених вад людини.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Рекомендована література: Основна:

1. Ареф'єв В. Г. Адаптаційні передумови диференціації розвивально-оздоровчих занять з фізичної культури / Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, «Наук. – пед. проблеми фіз. культури» К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015., Вип. 3К2 (57). С. 7–10.
2. Ареф'єв В. Г. Инновационные технологии, которые используются в физическом воспитании детей с нарушениями слуха / Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. Вип. 22. С.16-20
3. Афанасьєв С. М. Уявлення про хід розвитку рухової сфери та фізичного розвитку дітей з порушенням слуху / Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. 2014., Вип. 14. С. 55–59.
4. Афанасьєв С. М. Характеристика структури порушень постави та особливості самопочуття слабкочуючих дітей середнього шкільного віку / Спортивний вісник придніпров'я. №3/2015. С. 180–184.
5. Бабій І.М. Корекція рухової сфери глухих підлітків швидкісно-силовими вправами: Автореф. дис...канд. пед. наук. К., 2002. 17 с.
6. Байкіна Н. Г. Індивідуальні методики адаптивної фізичної культури для осіб із сенсорними порушеннями : навчальний посібник. Запоріжжя : Запорізький національний університет. 2014. 699 с.
7. Бондар О. М. Ефективність експериментальної технології розвитку координаційних здібностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 15: Науково- педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К., 2016. Вип. 5 (75). С. 19–21.
8. Винник Джозеф П. Адаптивное физическое воспитание и спорт / пер. с англ. И. Андреев. К. : Олимп. лит. 2010. – 608 с.
9. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 428 с. ISBN 966-680-142-6
10. Гацоєва, Л. С. Особливості диференційного підходу у фізичному вихованні дітей

молодшого шкільного віку зі зниженим слухом з урахуванням властивостей нервової системи / Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. Драгоманова, Сер. 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К., 2014. Вип. 3К (45) 14. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014 С. 44–49.

11. Гац Г.О. Розвиток адаптивної фізичної культури для осіб з інтелектуальними порушеннями (Історичний аспект). *Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти. Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (11–12 травня 2021 р.)* Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. С. 29–32.

12. Гац Г., Гайволя Р., Адамчук В. Корекція рухових порушень дітей з вадами слуху засобами адаптивного фізичного виховання Педагогічний часопис Волині : науковий журнал. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2020. №1 (16). С. 99–104. (фахове видання)

13. Джевага В. В. Порівняльна характеристика кінестетичних здібностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху та їх однолітків зі збереженим слухом / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К., 2016. Вип. 4 (74). С. 21–24.

14. Джевага В. В. Характеристика методик корекції порушень координаційних способностей школьників с депривацией слуха / Молодь та олімпійський рух : зб. тез доп. VIII Міжнар. наук. конф., 10–11 верес. 2015 р. К., 2015. С. 200–201.

15. Джевага В. Методичні підходи до корекції порушень координаційних здатностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання / Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016. № 2. С. 24–28.

16. Заставна О. Сучасний стан проблеми реабілітації слабочуючих дітей в Україні / Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Івано-Франківськ : Прикарпатський НУ ім. В. Стефаніка. 2014. Вип. 19. С. 161–167.

17. Карпюк Р. П. Термінологія вищої фізкультурної освіти "Адаптивне фізичне виховання" : навчальний посібник. Луцьк : Волинська обласна друкарня. 2018. 110 с.

18. Круцевич, Т. Ю. Формування понятійно-категорійного апарату в межах адаптивної фізичної культури / Спортивний вісник Придніпров'я. 2015. № 2. С. 98–102.

19. Маляренко І. В. Сучасні підходи до класифікації порушень у дітей з вадами слуху / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К., 2010. Вип. 7. С. 167–171.

20. Рахманов В.М. Медико-социальные аспекты воспитания и обучения детей с нарушениями слуха. Харьков: Основа, 2000. 156 с.

21. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. К. : Олімпійська література, 2011. 440 с.

22. Сермеев Б.В. Пути повышения эффективности физического воспитания детей с отклонениями в развитии / Дефектология. 2000. № 4. С. 7

23. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник для студ. пед. ін-тів. К.: Вища школа, 1994. 143 с.

24. Сторожик А. И. К вопросу о физическом развитии детей младшего школьного возраста со сниженным слухом / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К., 2016. Вип. 6 (32). С. 152–158.

25. Фомічова Л.І. Ознайомлення з оточуючим дітей з вадами слуху: Навч. посіб. К., 2018. 271 с.

26. Чудна Р. В. Адаптивне фізичне виховання дітей з вадами розвитку : навчально-методичний посібник. Київ ; Донецьк : Норд-Пресс. 2011. 310 с.

27. Шапкова Л.В. Взаимосвязь адаптивной физической культуры и специальной педагогики / Адаптивная физическая культура. 2010. № 1–2. С. 5–8.

Допоміжна:

1. Лікувальна фізкультура в санаторно-курортних закладах / За ред. Л.І. Фісенко К.: Купріянова, 2005. 400с.

2. Ціж Л.М. Місцева кріотерапія як один з ефективних методів лікування дископатії / Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: Наук.моногр. / За ред. С.С. Єрмакова. Х., 2006. № 5. С. 111 – 113.

Інформаційні ресурси інтернет

1. [http : // www. nbuv. gov. ua/eb/ep. html](http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html) Електронний фонд наукових публікацій (Київ)

2. . [www. mon. gov. ua](http://www.mon.gov.ua) Міністерство освіти і науки України